

Suomen UNESCO-toimikunta
Finlands UNESCO-kommission
Finnish National Commission for UNESCO

Suomen Unesco-toimikunnan toimintakertomus 2013

Suomi valittiin marraskuussa 2013
Unescon maailmanperintökomiteaan
kaudeksi 2014–2017.

© Eero Murtomäki, Merenkurkun saaristo

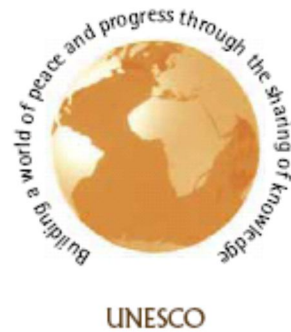
Candidature of Finland to the World
Heritage Committee in 2013

Unescon aineettoman kulttuuriperinnön
suojelemisesta tehty yleissopimus tuli
toukokuussa 2013 voimaan Suomessa.

Oruron karnevaalin (Bolivia) viettoa
Unescon päämajassa Pariisissa
kulttuurisen moninaisuuden viikolla.

© UNESCO, Patrick Lagès

YK:n kasvat-, tiede- ja kulttuurijärjestö Unesco perustettiin vuonna 1945. Perussääntönsä mukaisesti sen tehtävänä on ”myötävaikuttaa rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseen edistämällä kansojen välistä yhteistyötä kasvatuksen, tieteen ja kulttuurin avulla”. Unesco on yksi YK:n erityisjärjestöistä. Erityisjärjestöt ovat itsenäisiä kansainvälisiä järjestöjä, joilla on omat jäsenvaltionsa, omat päätösvaltaiset ja toimeenpanevat elimensä sekä oma budjettinsa. Unescon peruskirjan allekirjoitti vuonna 1946 yhteensä kaksikymmentä valtiota. Järjestöön kuuluu syksyllä 2013 pidetyn, 37. yleiskokouksen jälkeen 195 jäsenmaata ja 9 liitännäisjäsentä. Unescon korkein päättävä elin on joka toinen vuosi kokoontuva yleiskokous, joka vastaa politiikan peruslinjauksista ja hyväksyy ohjelman ja budjetin. Päätösten toteuttamisesta vastaa 58 jäsenmaasta koostuva, kaksi kertaa vuodessa kokoontuva hallintoneuvosto.

Järjestön toimialoja ovat kasvat- ja koulutus, luonnon-, yhteiskunta- ja humanistiset tieteet, kulttuuri (mukaan lukien maailman kulttuuri- ja luonnonperintö) sekä viestintä ja tiedonvälitys. Unescon päämaja sijaitsee Pariisissa. Järjestön kotisivun osoite on www.unesco.org.

Unesco oli ensimmäinen kansainvälisen sivistisyhteistyön järjestö, joka avautui Suomelle toisen maailmansodan jälkeen. Suomi liittyi Unescoon kymmenen vuotta järjestön perustamisen jälkeen vuonna 1956. Vuotta aikaisemmin Suomi oli hyväksytty Yhdistyneiden kansakuntien jäseneksi.

Unescon ja jäsenmaiden välisinä yhteistoimintaeliminä toimivat suurimmassa osassa jäsenmaita kansalliset Unesco-toimikunnat. Kansalliset toimikunnat ovat Unescon erityispiirre YK-järjestelmässä – Unesco on ainoa YK-järjestö, jolla on kansallisten toimikuntien muodostama globaali verkosto tukenaan. Useimmilla jäsenmailla on lisäksi pysyvä edustusto Unescossa. Myös edustustot toimivat linkkinä Unescon ja jäsenmaiden välillä.

Heti Suomen liittymisen jälkeen asetettiin opetus- ja kulttuuriministeriön alaisuuteen Suomen Unesco-toimikunta, jonka tehtävänä on avustaa valtioneuvostoa Unescon toimintaan liittyvien kysymysten valmistelussa ja hoidossa. Toimikunnan jäsenet edustavat järjestön eri toimialoja ja siten toimikunta tuo koulutus-, tiede-, kulttuuri- ja viestintäalan suomalaiset asiantuntijat Unescon maailmanlaajuisten verkostojen yhteyteen. Toimikunnan tehtäviin kuuluu myös viestittää kuvaa suomalaisista opetus-, tutkimus-, kulttuuri- ja viestintäaloista Unescolle ja sen kautta järjestön muille jäsenmaille eri maanosissa sekä toisaalta vahvistaa Unesco-tuntemusta Suomessa. Toimikunnan sihteeristötehtäviä hoidetaan virkatyönä opetus- ja kulttuuriministeriön kansainvälisten asiain sihteeristössä.

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	3
2. Suomen Unesco-toimikunta.....	5
3. Toiminta	6
3.1. KOULUTUS	10
3.2. KULTTUURI.....	13
3.3. TIEDE	13
3.4. VIESTINTÄ	15
4. Hyödyllistä tietoa Unescosta	16
Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002	19

1. Johdanto

Suomen Unesco-toimikunta (2011–2014) kokoontui vuoden 2013 aikana viisi kertaa. Vuoden 2013 toiminta painottui etenkin marraskuussa pidetyn Unescon yleiskokouksen valmisteluun, Suomen kampanja maailmanperintökomiteaan sekä aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimuksen ratifiointi. Toimikunta oli aloitteellinen myös YK:n universaalin post-2015 –kehitysohjelman kansallisessa keskustelussa.

Toimintaa leimasi etenkin 5.-20.11.2013 Pariisissa pidetty Unescon yleiskokouksen 37. istunto ja siihen liittyvä Suomen kantojen valmistelu. Yleiskokouksen hallitseva teema oli Unescon rooli YK:n yleismaailmallisen post-2015 -kehitysohjelman suunnittelussa. Yleiskokous hyväksyi ensimmäistä kertaa Unescon ohjelman (2014–2017) nelivuotisen syklin mukaisena sekä keskipitkän aikavälin strategian päälinjaukset (2014–2021) kahdeksanvuotisen syklin mukaisena. Sukupuolten välinen tasa-arvo ja Afrikka säilyivät Unescon poikkileikkaavina prioriteetteina ja nuorisolle annettiin lisää painoarvoa nuorisostrategian kautta. Unescon pääjohtajan Irina Bokovan uudelleentalinta pääjohtajaksi kaudelle 2014–2017 sai osakseen jäsenmaiden vahvan tuen.

Yleiskokousta leimasi Unescon toimintamenojen raju supistaminen, joka sai alkunsa edellisessä yleiskokouksessa 2011. Tuolloin yleiskokous hyväksyi Palestiinan jäsenhakemuksen, ja sen seurauksena Yhdysvallat on sisäiseen lainsäädäntöönsä vedoten jättänyt 22 % Unescon koko budjetista kattavat sääntömääräiset maksut maksamatta. Yleiskokous hyväksyi varainkäyttösuunnitelman 507 milj. USD:n suuruisena vuosiksi 2014–2015. Unesco siirtyi täten uuteen budjettitodellisuuteen, koska Yhdysvallat ei ole toistaiseksi palaamassa jäsenmaksunsa suorittaneiden maiden joukkoon. Yhdysvallat menettikin tämän seurauksena yleiskokouksessa äänestysoikeutensa. Uusi budjettitodellisuus heijastuu vääjäämättä Unescon toimintaan ja pakottaa lisäämään toiminnan keskittämistä ja tehokkuutta.

Vuoden 2013 kohokohtiin kuului Suomen valinta maailmanperintökomitean jäseneksi kaudeksi 2014–2017. Maailmanperintökomitean vaalit pidettiin yleiskokouksen yhteydessä, maailmanperintösopimuksen osapuolten yleiskokouksessa. Suomi ilmoitti ehdokkuudestaan maailmanperintökomiteaan joulukuussa 2012 ja kampanjoi siitä lähtien aktiivisesti, mikä tuotti tulosta. Suomen pääedustajat maailmanperintökomiteassa ovat Museoviraston pääjohtaja Juhani Kostet sekä Metsähallituksen luontopalvelujohtaja Rauno Väisänen.

Suomi liittyi aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimukseen, joka tuli voimaan Suomessa 21.5.2013. Toimikunta on vahvasti puoltanut ratifiointia. Sopimuksen on ratifioinut marraskuun loppuun mennessä 158 valtiota.

Suomen pysyvä Unesco-edustaja vaihtui vuoden 2013 aikana. Ulkoasianneuvos Antti Kuosmasen kausi Suomen pysyvänä edustajana OECD:ssä ja Unescossa päättyi elokuun lopussa. Hänen seuraajansa Okko-Pekka Salmimies jätti valtuuskirjeensä Unescon pääjohtajalle 4.9.2013. Ulkoasianneuvos Kuosmanen antoi toimikunnalle syksyn ensimmäisessä kokouksessa omaa kauttansa koskevan katsauksen ja arvion Unescosta yleiskokouksen kynnyksellä.

Toimikunta kuuli vuoden ensimmäisessä kokouksessaan Unescon kansainvälisen viestinnän kehitysohjelman IPDC-neuvoston puheenjohtajaa, erityisneuvonantaja Jyrki Pulkista. Suomen jäsenyyden IPDC-neuvostossa päättyi vuoden 2013 lopussa.

2. Suomen Unesco-toimikunta

Unescon perussäännön artiklassa 7 jäsenvaltioita veloitetaan perustamaan kansallinen toimikunta, jossa ovat edustettuina hallitus ja tärkeimmät koulutuksen, tieteen ja kulttuurin alaan kuuluvia kysymyksiä hoitavat kansalliset yhteisöt. 199 kansallista Unesco-toimikuntaa muodostavat koko maailman kattavan ainutlaatuisen yhteistyöverkoston. Suomeen perustettiin oma Unesco-toimikunta vuonna 1957 kansalliseksi neuvoo-antavaksi asiantuntijatoimikunnaksi ja yhteistoimintaelimeksi.

Valtioneuvosto kutsuu Suomen Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan ja lisäksi enintään yksitoista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja. Jäsenten lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita. Toimikunnan toimikausi on neljä kalenterivuotta. Opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoasiainministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puheoikeus. Kansallinen toimikunta on neuvoo-antava yhteistyöelin suhteessa Unescon, valtioneuvostoon yleisesti ja opetus- ja kulttuuriministeriöön erityisesti.

Toimikunnan tehtävät on lueteltu Suomen Unesco-toimikunnasta vuonna 2002 annetun asetuksen (*toimintakertomuksen liitteenä*) toisessa pykälässä: ”Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetus- ja kulttuuriministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.”

Toimikunnan kokoonpano vuosille 2011–2014 vahvistettiin valtioneuvoston päätöksellä 10.2.2011 ja se kokoontui vuoden 2013 aikana viisi kertaa: 4.2., 2.4., 4.6., 27.9. ja 22.10.

Toimikunnan kokoonpano kaudella 2011–2014

Puheenjohtaja

professori Tapio Markkanen, Helsingin yliopisto

Jäsenet

tutkimuspäällikkö Timo Cantell, Helsingin kaupungin tietokeskus

opetusneuvos Irmeli Halinen, Opetushallitus

pääsihteeri Reetta Kettunen, Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta

toimitusjohtaja Gunvor Kronman, Hanasaari – ruotsalais-suomalainen kulttuurikeskus

toiminnanjohtaja Helena Laukko, YK-liitto

kansainvälisten asioiden päällikkö Jarkko Lehikoinen, Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry

VTT Johanna Maula, varapuheenjohtaja

pääjohtaja Jussi Nuorteva, Arkistolaitos

asiamies Juha Rekola, Suomen Journalistiliitto

professori emerita Rauni Räsänen, Oulun yliopisto

pääsihteeri Irina Piippo, Tiedeakatemiain neuvottelukunta

Ulkoasianministeriön edustajana toimikunnan kokouksiin osallistui hallinnollinen ulkoasiainsihteeri Anitta **Talja** YK- ja yleisten globaaliasioiden yksiköstä. Toimikunnan sihteeristötehtävistä vastaa opetus- ja kulttuuriministeriön kansainvälisten asiain sihteeristö, pääsihteerinä toimii kulttuuriasianneuvos Zabrina **Holmström**. Muut toimikunnan sihteeristötehtäviä ja Unesco-asioita hoitavat virkamiehet kansainvälisten asiain sihteeristössä olivat vuonna 2013 erityisasiantuntija Hannu **Vainonen** ja kansainvälisen vaihdon sihteeri Kati **Anttalainen**. Toimikunnan sihteerinä toimi Niina **Aalto**.

3. Toiminta

Unescon 37. yleiskokous

Pariisissa 5.-20.11.2013 kokoontunut Unescon yleiskokouksen 37. istunto leimasi toimikunnan koko vuotta. Joka toinen vuosi kokoontuva yleiskokous on Unescon korkein päättävä elin, jossa kullakin jäsenvaltiolla on yksi ääni.

Suomen valtuuskuntaa johti **kulttuuri- ja urheiluministeri Paavo Arhinmäki**, joka piti Suomen pääpuheenvuoron täysistunnossa. Valtuuskunnan varapuheenjohtajia olivat Suomen pysyvä edustaja, suurlähettiläs Okko-Pekka **Salmimies**, ministerineuvos Anne **Huhtamäki** Suomen pysyvästä Unesco-edustustosta, yksikön päällikkö Katri **Viinikka** ulkoasianministeriöstä sekä kulttuuriasiainneuvos, Suomen Unesco-toimikunnan pääsihteeri Zabrina **Holmström** opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Valtuuskunnassa olivat lisäksi kansainvälisten asiain johtaja Jaana **Palojärvi**, kulttuuriasiainneuvos Laura **Mäkelä**, opetusneuvokset Reijo **Aholainen** ja Annu **Jylhä-Pyykkönen**, erityisavustaja Minna **Kelhä**, erityisasiantuntija Hannu **Vainonen** ja kansainvälisten asiain sihteeri Kati **Anttalainen** opetus- ja kulttuuriministeriöstä, opetusneuvos Kirsi **Lindroos**, avustaja Marja **Richard**, korkeakouluharjoittelijat Hanna **Kauppinen** ja Riia **Rouhelo** sekä projektiaavustaja Wiktoriina **Hurskainen** Suomen pysyvästä Unesco-edustustosta, opetusneuvos Kristiina **Volmari** Opetushallituksesta, neuvonantajat Jyrki **Pulkkinen** ja Jussi **Karakoski** sekä hallinnollinen ulkoasiainsihteeri Anitta **Talja** ulkoasianministeriöstä.

Toimikunnasta valtuuskunnassa olivat puheenjohtaja, professori Tapio **Markkanen** sekä jäsenet pääsihteeri Reetta **Kettunen**, toimitusjohtaja Gunvor **Kronman**, asiamies Juha **Rekola** ja pääjohtaja Jussi **Nuorteva**. Nuorisodelegaattina yleiskokousta edeltäneessä Unescon Nuorisofoorumissa toimi Ville **Majamaa** (King's College, Lontoo). Valtuuskunnassa olivat lisäksi seuraavat asiantuntijat, jotka osallistuivat pääosin Unescon maailmanperintösopimuksen osapuolten kokoukseen: pääjohtaja Juhani **Kostet** ja erikoistutkija Stefan **Wessman** Museovirastosta, luontopalvelujohtaja Rauno **Väisänen** ja maailmanperintökoordinaattori Susanna **Lindeman** Metsähallituksesta, ympäristöneuvos Jukka-Pekka **Flander** ympäristöministeriöstä ja tarkastaja Marjaana **Kokkonen** ulkoasianministeriöstä.

Suomen yleiskantojen valmistelu tehtiin tiiviissä yhteistyössä toimikunnan kanssa. Pohjoismaiden yhteisiä kantoja yleiskokoukseen hiottiin 10.-12.6. Sigtunassa Ruotsissa pidetyssä vuotuisessa Unesco-koordinaatiokokouksessa, johon toimikunnasta osallistuivat puheenjohtaja, professori Tapio **Markkanen** ja pääsihteeri Reetta **Kettunen**, opetus- ja kulttuuriministeriöstä pääsihteeri, kulttuuriasiainneuvos Zabrina **Holmström**, erityisasiantuntija Hannu **Vainonen** ja kulttuuriasiainneuvos Laura **Mäkelä** ja Suomen pysyvästä Unesco-edustustosta ministerineuvos Anne **Huhtamäki**. Nuorisodelegaattina osallistui Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssin valitsemana Alviina **Alametsä** (Helsingin yliopisto).

Yleiskokouksen hallitseva tema oli **Unescon rooli YK:n yleismaailmallisen post-2015 -kehitysgendan suunnittelussa**. Tähän keskityttiin etenkin täysistunnon korkean tason osuudessa

(*Leader's Forum*). Ministeri Arhinmäki painotti puheenvuoroissaan Unescon toiminta-alojen olevan kestävä kehityksen keskiössä ja peräänkuulutti etenkin kulttuurin sisällyttämistä YK:n post-2015 -kehitysagendalle.

Yleiskokous hyväksyi ensimmäistä kertaa Unescon ohjelman (2014–2017) nelivuotisen syklin mukaisena. Varainkäyttösuunnitelma (2014–2015) hyväksyttiin Unescon hallintoneuvoston suositusten mukaisesti 507 milj. USD:n suuruisena. Keskipitkän aikavälin strategian päälinjaukset hyväksyttiin (2014–2021), lopullinen strategia on määrä hyväksyä hallintoneuvoston kevään 2014 istunnossa. Sukupuolten tasa-arvo ja Afrikka säilyivät Unescon poikkileikkaavina prioriteetteina ja nuorisolle annettiin lisää painoarvoa nuorisostrategian kautta. Rauhan ja kestävä kehityksen edistäminen hyväksyttiin ylätason strategisiksi tavoitteiksi. Yleiskokous nimitti hallintoneuvoston suositusten mukaisesti ja jäsenmaiden vahvalla tuella Irina Bokovan uudelle pääjohtajakaudelle vuosiksi 2014–2017.

Yleiskokousta leimasi Unescon toimintamenojen raju supistaminen, joka sai alkunsa edellisessä yleiskokouksessa 2011. Tuolloin yleiskokous hyväksyi Palestiinan jäsenyyshakemuksen, minkä seurauksena Yhdysvallat on kansalliseen lainsäädäntöönsä vedoten jättänyt sääntömääräiset maksut maksamatta Unescolle (Yhdysvaltojen osuus on kattanut 22 % Unescon koko budjetista). Yleiskokous hyväksyi Unescolle varainkäyttösuunnitelman 507 milj. USD:n suuruisena vuosille 2014–2015 (vuosien 2012–2013 budjetti oli 653 milj. USD). Hallintoneuvosto pyysi heinäkuussa järjestetyssä ylimääräisessä istunnossaan pääjohtajaa laatimaan ohjelma pienemmälle budjetille pohjautuen.

Määrärahojen vähentyminen heijastuu vääjäämättä Unescon toimintaan ja pakottaa lisäämään toiminnan tehokkuutta. Yhdysvalloilta ja Israelilta evättiin yleiskokouksessa äänestysoikeus maksamattomien jäsenmaksuosuuksien takia. Päätös oli tekninen ja odotettu. Äänestysoikeutensa menettämisestä huolimatta Yhdysvallat on ilmaissut sitoutuneensa Unescon tavoitteisiin. Se jatkaa kautensa loppuun (2015) hallintoneuvostossa.

Koulutuskomissiossa keskusteltiin koulutuksen post-2015 -kehitystavoitteista ja pyydettiin pääjohtajaa laatimaan jäsenmaita konsultoiden ”framework for action” hyväksyttäväksi Etelä-Koreassa keväällä 2015 järjestettävässä koulutuksen maailmankonferenssissa. Lisäksi hyväksyttiin uuden globaalin instrumentin valmistelun aloittaminen koskien korkeakoulutuksen tunnustamista sekä globaali toimintasuunnitelma YK:n kestävä kehitystä edistävän kasvatuksen ja koulutuksen (*Education for Sustainable Development, ESD*) vuosikymmenen seurannaksi.

Kulttuurikomissiossa jäsenmaat, Suomi mukaan lukien, tukivat pääjohtajan pyrkimystä keskittää voimavarat kulttuurialan kuuden tärkeimmän sopimuksen toimeenpanoon ja seurantaan. Kulttuurin merkitys kestävä kehitykselle ja post-2015 -kehitysagendaan oli myös esillä. Lisäksi päätettiin museoita koskevan ei-sitovan instrumentin valmistelun aloittamisesta.

Tiedekomissioissa hyväksyttiin päätöslauselma, jolla vahvistetaan Unescon yhteistyötä geopuistoverkoston kanssa ja keskusteltiin mm. Berliinissä toukokuussa 2013 järjestetyn liikuntakasvatuksen vastaavien ministereiden konferenssin (*the 5th International Conference of Ministers and Senior Officials Responsible for Physical Education and Sport, MINEPS V*) seurannasta.

Viestintäkomissiossa eniten keskustelua herätti Brasilian aloite uuden normatiivisen instrumentin käynnistämisestä koskien yksityisyydensuojaa internetissä. Yleiskokous ei tätä hyväksynyt, mutta pääjohtajaa pyydettiin laatimaan kattava selvitys Unescon toimista internetiin liittyvissä kysymyksissä (ml. privacy). Sen sijaan hyväksyttiin ehdotus dokumentoidun kulttuuriperinnön suojelua koskevan instrumentin valmisteluun ryhtymisestä.

Taloudellis-hallinnollisten asioiden ja ulkosuhteiden komissiossa merkittävä päätös Unescon niukan taloustilanteen aiheuttamaa taustaa vasten oli päätös käynnistää strateginen arviointi (*strategic performance review*), jolla kartoitetaan kaikkien Unescon hallitustenvälisten elinten (mm. sopimuskomiteoiden) toiminnan työtapoja ja tehokkuutta. Arvioinnin tavoitteena on lisätä kustannustehokkuutta, avoimuutta ja pyrkiä synergioihin eri elinten välillä. Tulokset esitellään yleiskokouksen 38. istunnolle (2015).

Yleiskokous valitsi myös **edustajat hallintoneuvostoon** (*Executive board*) sekä eräisiin instituuttien ja hallitustenvälisten ohjelmien hallintoelimiin. Pohjoismaista 58-jäseniseen hallintoneuvostoon valittiin Ruotsi ja samalla Tanskan kausi päättyi. Hallintoneuvoston järjestäytymisistunnossa Ruotsi sai paikan hallintoneuvoston erityiskomiteassa (*Special Committee*), joka seuraa mm. ulkoisen evaluoinnin (2010) suositusten toimeenpanoa. Hallintoneuvoston puheenjohtajaksi valittiin Egypti.

Unescon kahdeksas nuorisofoorumi

Yleiskokousta edelsi 29.10.-1.11. Unescon kahdeksas nuorisofoorumi (*8th UNESCO Youth Forum*), jonka avajaisissa esiintyi suomalainen rap-artisti Signmark. Suomen nuorisoedustajana oli opiskelija Ville **Majamaa** sekä tarkkailijana korkeakouluharjoittelija Hanna **Kauppinen**. Majamaa osallistui myös Tukholmassa 26.-28.9. järjestettyyn alueelliseen valmistelukokoukseen.

Nuorisofoorumin keskiössä oli pääjohtaja Bokovan keväällä julkaisema Unescon nuorisostrategia 2014–2021, jolla pyritään integroimaan nuorten näkökulma tiiviiksi osaksi Unescon ohjelmasuunnittelua. Foorumin pääteemana oli ”*Youth and Social Inclusion: Civic engagement, dialogue and skills development*”. Foorumin loppuraportti suosituksineen käsiteltiin yleiskokouksen kaikissa ohjelmakomiteoissa. Foorumi valitsi ensi kertaa 15 nuorten toteuttamaa hanketta, joita Unesco yhteistyössä muiden tahojen kanssa tukee seuraavien kahden vuoden aikana.

Suomi tuki vähiten kehittyneistä maista osallistuvien nuorten osallistumista Unescon nuorisofoorumiin 25 000 eurolla.

Unesco-toimikuntien kansainvälinen tapaaminen

Yleiskokouksen alkua edelsi Pariisissa 4.11. järjestetty kansallisten Unesco-toimikuntien kansainvälinen tapaaminen, johon Suomen Unesco-toimikunnan pääsihteeri, kulttuuriasianneuvos Zabrina **Holmström** ja erityisasiantuntija Hannu **Vainonen** (opetus- ja kulttuuriministeriö) osallistuivat. Tarkastelussa oli mm. toimikuntien rooli post-2015 -kehitysagendan suunnittelussa. Unescon sihteeristö valmisteli myös ensimmäistä vuosiraporttia kansallisten toimikuntien toiminnasta 2013, joka julkaistaan tammikuussa 2014.

Suomen valinta maailmanperintökomitean jäseneksi kaudeksi 2014–2017

Yleiskokouksen yhteydessä pidettiin 19.-21.11. Maailmanperintösopimuksen osapuolten yleiskokous, joka valitsi 12 uutta jäsentä maailmanperintökomiteaan. Suomi tuli valituksi komiteaan 22 ehdokkaasta, Turkin ja Filippiinien jälkeen kolmanneksi suurimmalla äänimäärällä (115). Suomen kausi komiteassa on 2014–2017. Sopimuksen osapuolten yleiskokouksessa Suomen valtuuskunta koostui ulkoasiainministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön ja ympäristöministeriön sekä Museoviraston ja Metsähallituksen edustajista. Suomea edustavat maailmanperintökomiteassa Museoviraston pääjohtaja Juhani **Kostet** sekä Metsähallituksen luontopalvelujohtaja Rauno **Väisänen**.

Suomi ilmoitti ehdokkuudestaan maailmanperintökomiteaan joulukuussa 2012. Toimikunta osallistui aktiivisesti kampanjaan, jonka menestystekijöiksi voidaan lukea ministeriöiden ja hallinnonalojen hyvä yhteistyö ja ehdokkuuden esille ottaminen laajasti kahdenvälisissä tapaamisissa. Asiantuntijoiden omia verkostoja hyödynnettiin, esite käännettiin kaikille YK-kielille ja vastavuoroisia tukilupauksia solmittiin yli Unescon vaalien. Suomella oli myös kampanjan alusta alkaen asiantuntevat pääedustajat, jotka osallistuivat lukuisiin kampanjan tukitapahtumiin. Kampanjan sisällölliset kärjet saivat myös kiitosta: asiantuntemuksen painottaminen, maailmanperintösopimuksen alueellinen tasapainottaminen, suojelukohteiden kestävä hallinto ja kasvatustyön integroiminen.

Suomi (ulkoasianministeriö) myös myönsi vapaaehtoisen tuen 200 000 EUR Unescon maailmanperintökeskukselle luonnonperintö- ja sekakohteiden hallintaan vähiten kehittyvissä maissa sekä rahoitti apulaisasiantuntijan (Susanna **Kari**, joka aloitti marraskuussa) tukemaan Unescon Afrikkaan suuntautuvaa maailmanperintötyötä Maailmanperintökeskuksessa.

Maailmanperintösopimuksen osapuolten yleiskokouksessa runsasta keskustelua herätti maailmanperintökomitean vaalitavan muutostarve. Kokous päätti perustaa työryhmän, jonka tehtävänä on laatia esitys uudesta vaalitivasta käsiteltäväksi osapuolten ylimääräisessä yleiskokouksessa marraskuussa 2014. Suomi valittiin Unescon maailmanperintökomitean jäseneksi Pariisissa 19. marraskuuta järjestetyssä vaalissa. Vaaliin osallistuivat maailmanperintösopimuksen osapuolet, joita on yhteensä 190. Maailmanperintökomitean päätehtäviä on päättää maailmanperintöluetteloon vuosittain valittavista uusista kulttuuri- ja ympäristökohteista sekä seurata maailmanperintökohteiden tilaa.

Maailmanperintösopimuksen suojelulistalla on tällä hetkellä noin 1000 kohdetta ja vuosittain sille lisätään noin 25 uutta kohdetta. Valintoihin kohdistuu suurta mielenkiintoa mm. siksi, että maailmanperintökohteen statuksella on suurta merkitystä matkailun edistämiseksi. Suomessa on seitsemän maailmanperintökohdetta.

Suomen pysyvä Unesco-edustaja vaihtui

Suomen pysyvä Unesco-edustaja vaihtui vuoden 2013 aikana. Juuri kautensa Suomen pysyvänä edustajana OECD:ssä ja Unescossa päättänyt ulkoasianneuvos Antti **Kuosmanen** antoi toimikunnalle omaa kauttansa koskevan katsauksen ja arvion Unescosta toimikunnan kokouksessa 27.9.

yleiskokouksen kynnyksellä. Kuosmasen seuraaja Okko-Pekka **Salmimies** jätti valtuuskirjeensä Unescon pääjohtajalle 4.9.2013.

Kuosmasen kaudella merkittävintä oli Palestiinalle myönnetty Unescon täysjäsenyys vuoden 2011 yleiskokouksen päätöksellä ja siitä seurannut Yhdysvaltojen jäsenmaksujen lakkauttaminen. Lisäksi hänen kaudellaan Unesco sai historiansa ensimmäisen naispääjohtajan, kun vuoden 2009 yleiskokous valitsi uudeksi pääjohtajaksi Bulgarian pysyvän Unesco-edustajan Irina Bokovan. Bokova on kaudellaan ajanut Pohjoismaidenkin tukemaa riippumatonta arviointia ja siinä annettuja suosituksia Unescon toiminnan tehostamiseksi. Palestiinan jäsenyyden myötä seurannut taloudellinen ahdinko on omalta osaltaan pakottanut järjestöä uudistumaan.

YK-vuosikatsaus 2013

Suomen YK-liiton toiminnanjohtaja Helena **Laukko** antoi toimikunnalle vuoden ensimmäisessä kokouksessa katsauksen koskien YK:n vuotta 2013. YK:n keskustelun ytimen vuonna 2013 muodostivat kestävä kehitys ja yleismaailmallisen post-2015 –kehitysagendan suunnittelu. Muita keskeisiä YK:ssä esillä olevia kysymyksiä olivat mm. transitiomaiden tukeminen, naisten ja nuorten voimaannuttaminen sekä Syyrian, Kongon, Malin ja Lähi-idän tilanne.

Myös Suomi oli esillä YK:n vuoden 2013 tapahtumissa. Suomi toimi vuoden 2013 aikana ensimmäistä kertaa YK:n lastenrahaston (UNICEF) johtokunnan puheenjohtajamaana. Johtokunnan kokouksen yhteydessä järjestettiin New Yorkissa 6.2. korkean tason sivutapahtuma inklusiivisesta koulutuksesta, jonka puheenjohtajana toimi Suomen YK-edustaja Jarmo **Viinanen**. Lisäksi Helsingissä järjestettiin 13.3. globaali temaattinen post-2015 -konsultaatio liittyen konfliktien, väkivallan ja katastrofien ehkäisyyn.

3.1. KOULUTUS

www.unesco.org/education

Unescon mobiilioppimisen viikkoa vietettiin helmikuussa

Unescon mobiilioppimisen viikkoa (*UNESCO Mobile Learning Week*) vietettiin toista kertaa 18.-22.2.2013. Viikon aikana järjestettiin lukuisia tilaisuuksia Unescon päämajassa. Teemoina olivat erityisesti mobiilioppimisen mahdollisuudet koulutuksen laadun kehittämisessä, koulutuksellisen tasa-arvon lisäämisessä ja luku- ja kirjoitustaidon oppimisessa. Avajaistilaisuus järjestettiin yhdessä Nokian ja Microsoftin kanssa. Nokian bisnessektorin varapääjohtaja Erkki **Ormala** piti avauspuheenvuoron. Nokian sovelluksia käytetään lisääntyvässä määrin nousevissa valtioissa, mm. *Nokia Education Delivery* -ohjelma on Etelä-Intiassa parantanut opiskelijoiden koulumenestystä 35%. Viikon aikana mobiilioppimista tarkasteltiin kansallisesta näkökulmasta, mutta kuultiin myös hyvin kiinnostavia konkreettisia kokemuksia ruohojuuritasolta. Kansainvälisen yhteistyön merkitys mobiilioppimisen edistämiseksi on ilmeinen.

Professori emeritus Tapio Varis nimitettiin Millenium-institute –tutkimusinstituutin johtokuntaan

Unesco-oppituolin haltija (Tampereen yliopisto), emeritus professori Tapio Varis (*UNESCO Chair in Global e-Learning*) nimitettiin Millenium institute -tutkimusinstituutin johtokuntaan. Washingtonissa sijaitseva instituutti toimii ajatushautomona mm. YK-järjestöille. Puheenjohtajana on Senegalin entinen sosiaaliministeri Ndioro Ndiaye. Kevään 2013 aikana Varis luennoi medialukutaidosta ja rauhankulttuurista mm. *Columbia University* sekä *Stevens Institute of Technology* -yliopistoissa New Yorkissa sekä Keski-Amerikan yliopistossa UCA Nicaraguan Managuassa. Varis on myös Unescon Moskovassa sijaitsevan Tietotekniikan ja koulutuksen instituutin (IITE) hallituksen jäsen.

Urheilu- ja liikunta-asioista vastaavien ministereiden viides maailmankonferenssi MINEPS V

Unesco järjesti yhdessä Saksan ja mm. ICCSPE:n (*International Council of Sport Science and Physical Education*) kanssa urheilu- ja liikunta-asioista vastaavien ministereiden viidennen maailmankonferenssin MINEPS V (*World Conference of Sport Ministers*) 28.-30.5.2013 Berliinissä. Valtiosihteeri Jarmo **Lindén** johti Suomen valtuuskuntaa, jossa olivat liikuntayksikön johtaja Harri **Syväsalmi** ja kulttuuriasiainneuvos Satu **Heikkinen** opetus- ja kulttuuriministeriöstä. Kokouksen pääteemat olivat osallisuus, inklusio ja oikeus liikuntaan (erityisesti naiset ja vammaiset), liikuntakasvatus ja suurtaapahtumien kestävyys sekä urheilun integriteetti (antidoping ja urheilutulosten manipulointi). Liittokansleri Angela Merkel avasi konferenssin, johon osallistui yli 120 maata. Lopputuloksena hyväksyttiin konferenssijulistus, jonka luonnosta mm. Unescon hallitusvälinen liikuntakasvatuksen ja urheilun komitea (CIGEPS) käsitteli huhtikuussa.

Unescon kansainvälinen koulutustoimisto IBE järjesti asiantuntijakokouksen opetussuunnitelmien merkityksestä koulutusta koskevien post-2015 –kehitystavoitteiden suunnittelussa

Genevessä pidettiin 23.-25.9. Unescon kansainvälisen koulutuskomission IBE:n (*International Bureau of Education*) järjestämä asiantuntijakokous *Key Curricular and Learning Issues in the Post-2015 Education and Development Agenda* koskien opetussuunnitelmien merkitystä koulutusta koskevien post-2015 -kehitystavoitteiden suunnittelussa. Toimikunnan jäsen, opetusneuvos Irmeli Halinen (Opetushallitus) osallistui kokoukseen, jossa esillä oli mm. IBE:n post-2015 julkilausuma. IBE:n mukaan keskustelussa vaikeasti mitattavissa olevien oppimistulosten (kuten arvot ja etiikka, vastuullinen kansalaisuus, suvaitsevuus ja solidaarisuus) merkitys ei ole ollut riittävästi esillä. IBE:n mukaan tulee pyrkiä luomaan kokonaisvaltainen ja humanistinen näkemys koulutuksen ja oppimisen tavoitteista (*humanistic vision of learning*). Esillä oli myös mahdollinen opetussuunnitelmia koskevan maailmanraportin laatiminen (*Global Curriculum Report*).

Oppivien kaupunkien maailmankonferenssi

Ensimmäinen oppivien kaupunkien maailmankonferenssi järjestettiin Pekingissä 21.-23.10. Unescon elinikäisen oppimisen instituutti (*UNESCO Institute for Lifelong Learning, UIL*) suunnitteli tapahtuman mm. Unescon oppivien kaupunkien verkoston (*UNESCO Global Learning Cities Network*) kanssa. Suomen valtuuskunnassa olivat Espoon kaupungin Sivistystoimen johtaja Sampo **Suihko** ja kehittämisjohtaja Kristiina **Erkkilä**, Helsingin kaupungin rakentamispalvelu STARA:n toimitusjohtaja Timo **Martiskainen** sekä opetusneuvos Mika **Tirronen** Suomen pysyvästä edustustosta Pekingistä.

Konferenssi keskittyi elinikäiseen oppimiseen ja kestäväan kehitykseen ja pyrki nostamaan kaupunkien potentiaalia oppimisympäristöjen kehittämisessä.

3.2. KULTTUURI

www.unesco.org/culture

Teemakeskustelu kulttuurisista ja kehityksestä

Toimikunnan toisessa kokouksessa 2.4. pidettiin teemakeskustelu kulttuurista ja kehityksestä. Teemakeskustelun virikkeenä toimi monella foorumilla käytävä keskustelu YK:n vuosituhattavoitteiden seurannasta ja post-2015 -kehitysagendan suunnittelusta. Keskustelu alustajina toimi Suomen Aasian ja Euroopan kansalaisfoorumien puheenjohtaja Anita **Kelles-Viitanen** ja professori Helena **Ranta** Helsingin yliopistosta.

Kelles-Viitanen avasi toimikunnalle kulttuurin käsitettä ja nosti esille kulttuurin tärkeän roolin rauhassa, kestävässä kehityksessä ja taloudessa sekä sillanrakennuksessa ihmisryhmien välillä. Ranta käsitteli konfliktista toipuvien maiden rauhanprosesseja ja korosti kulttuurisensitiivisyyttä ja paikalliseen kulttuuriin tutustumista. Toimikunta kävi keskustelua mm. kulttuurin ja koulutuksen keskeisestä yhteydestä ja totesi, että mm. koulutusviennissä on keskeistä, että toimijat hallitsevat kulttuurisensitiivisyyden. Keskustelussa nostettiin esille myös, että kulttuurin merkitys kehityksessä tulisi saada paremmin esille YK-järjestelmän kautta. Tulisi pohtia tarkoituksenmukaista terminologiaa ja argumentointia, jotta lisättäisiin ymmärrystä kulttuurin kokonaisvaltaisesta ja poikkileikkaavasta merkityksestä kehityksessä.

Suomi liittyi aineettoman kulttuuriperinnön yleissopimukseen

Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelemisesta tehty yleissopimus tuli voimaan Suomessa 21.5.2013. Sopimuksen on ratifioinut tähän mennessä 158 valtiota. Aineettomaan kulttuuriperintöön sisältyy ilmiöitä, jotka periytyvät edellisiltä sukupolvilta ja säilyvät elävinä. Tällaisia voivat olla suullisen perinteen, esittävän taiteen, sosiaaliseen elämään liittyvien käytäntöjen, rituaalien ja juhlatilaisuuksien eri muodot sekä luontoa ja maailmankaikkeutta koskevat tiedot, taidot ja käytännöt. Näiden pohjalta voi syntyä esineitä, kuten työkaluja ja käsitöitä, erilaisia ilmaisun muotoja, kuten lauluja, runoja, tansseja, tai sosiaalisen elämän ilmentymiä, kuten leikkejä ja ruokia tai ruoanvalmistustapoja. Yleissopimuksen tavoitteena on edistää aineettoman kulttuuriperinnön suojelua, taata eri yhteisöjen, ryhmien ja yksilöiden aineettoman kulttuuriperinnön kunnioittaminen, lisätä tietoisuutta aineettoman kulttuuriperinnön merkityksestä paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ja vahvistaa siten myös ihmisten keskinäistä yhteisymmärrystä sekä tarjota kansainvälistä yhteistyötä ja apua.

Unescon maailmanperintökomitean 37. istunto Kambodzassa

Unescon maailmanperintökomitean 37. istunto järjestettiin 16.-27.6. Phnom Penhissä Kambodzassa. 21-jäseninen komitea seurasi maailmanperintösopimuksen toteuttamista ja mm. hyväksyi ehdotukset maailmanperintölistalle sisällytettävistä uusista suojelukohteista. Listalle hyväksyttiin 19 uutta kohdetta. Suomen vaalikampanja n johdosta Suomi osallistui vahvalla valtuuskunnalla.

Valtuuskuntaa johti suurlähettiläs Sirpa **Mäenpää** (Bangkok). Lisäksi valtuuskunnassa olivat pääjohtaja Juhani **Kostet** ja erikoistutkija Stefan **Wessman** Museovirastosta, luontopalvelujohtaja Rauno **Väisänen** ja maailmanperintökoordinaattori Susanne **Lindeman** Metsähallituksesta, tarkastaja Marjaana **Kokkonen** ja hallinnollinen ulkoasiainsihtööri Anitta **Talja** ulkoasiainministeriöstä, ministerineuvos Anne **Huhtamäki** pysyvistä Unesco-edustustosta, sekä erityisasiantuntija Hannu **Vainonen** opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

3.3. TIEDE

www.unesco.org/science

www.unesco.org/new/en/social-and-human-sciences

Unescon hallitustenvälisen valtamerikomission IOC:n yleiskokouksen 27. istunto Pariisissa

Unescon hallitustenvälisen valtamerikomission IOC:n (*Intergovernmental Oceanographic Commission*) yleiskokouksen 27. istunto järjestettiin 26.6.-5.7. Pariisissa, jota edelsi IOC:n hallintoneuvoston istunto. Komissiossa on 145 jäsenmaata. ml. Suomi (1961), hallintoneuvostossa 40 jäsenmaata. Yleiskokouksen tärkeimpiä asiakohtia olivat IOC:n keskipitkän aikavälin strategia (2014–2021) ja ohjelma (2014–2017). Yleiskokous myös äänesti IOC:n uudesta hallintoneuvostosta. Suomen pysyvän Unesco-edustuston (Pariisi) lisäksi Suomen valtuuskunnassa olivat Merentutkimusyksikön päällikkö Johanna **Ikävalko** ja johtava tutkija Pekka **Alenius** Ilmatieteenlaitokselta sekä erikoistutkija Hermanni **Kaartokallio** Suomen ympäristökeskuksesta.

Suomi valittiin Unescon antidopingrahaston valintakomiteaan kaksivuotiskaudeksi 2014–2015

Unescon kansainvälisen dopingin vastaisen yleissopimuksen osapuolten neljäs kokous pidettiin 19.-20.9. Pariisissa. Kokoukseen osallistuivat kulttuuriasiainneuvos Satu **Heikkinen** opetus- ja kulttuuriministeriöstä ja Suomen Antidopingtoimikunta ADT ry:n pääsihtööri Pirjo **Ruutu**. Unescon 195 jäsenmaasta jo 174 on liittynyt sopimukseen, mikä kattaa 98 % maailman väestöstä. Sopimuksen rahastosta tuetaan antidopingtoimikuntaa (et. koulutushankkeita) jäsenmaissa. Entistä suurempi osa toiminnasta rahoitetaan Unescon budjettitilanteessa vapaaehtoisavustuksin.

Suomi valittiin Unescon antidopingrahaston valintakomiteaan kaksivuotiskaudeksi 2014–2015. Dopinginvastaisessa työssä keskeinen on myös Maailman antidopingtoimisto WADA (*World Anti-Doping Agency*), jonka maailmankonferenssi pidettiin Johannesburgissa 12.-15.11.2013. WADA ylläpitää mm. maailman laajuista listaa kielletyistä aineista.

Toimikunta tuki kansainvälistä naisten liikuntaverkostoa

Toimikunta päätti 22.10. pidetyssä kokouksessaan tukea Kansainvälisen naisten liikuntaverkostoa (*International Working Group on Women and Sport, IWG*) kutsumaan Unescon pääjohtaja Irina Bokova pääpuhujaksi Helsingissä 12.-15.6.2014 järjestettävään naisten urheilua ja liikuntaa koskevaan maailmankonferenssiin. Konferenssin suojelijaksi on lupautunut Presidentti Tarja **Halonen**. IWG:n puheenjohtajana toimii Raija **Mattila** (2010–2014). IWG on myös Unescon hallitustenvälisen liikuntakasvatuskomitean CIGEPS:n (*Intergovernmental Committee for Physical Education and Sport*) pysyvän neuvonantajan neuvoston PCC jäsen.

Kansallinen Geopark-toimikunta perustettiin

Rokua Geopark järjesti 15.2. Geologian tutkimuskeskuksessa Espoossa kansallisen Geopark-toimikunnan perustamiskokouksen. Suomen Unesco-toimikuntaa kokouksessa edusti toimikunnan jäsen, pääsihteeri Reetta **Kettunen** (Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta). Perustamiskokoukseen osallistuivat myös mm. Matkailun edistämiskeskus, Metsähallitus ja ympäristöministeriö. Geopark-toimikunnan tehtävänä on mm. geopuisto-toimintaan liittyvä kansallinen koordinointi ja tiedonvaihto sekä geopuistojen hyödyntäminen kestävän matkailun kehittämisessä.

Unescon yleiskokous hyväksyi 37. istunnossaan marraskuussa Suomenkin tukeman päätöslauselman Unescon ja geopuistoverkoston yhteistyön tiivistämisestä. Jäsenmaat kuitenkin tähdensivät, että toiminta ei saa rasittaa Unescon budjettia.

3.4. VIESTINTÄ

<http://www.unesco.org/new/en/communication-and-information/>

Kansainvälinen viestinnän kehitysohjelma (IPDC)

Vuoden ensimmäisessä toimikunnan kokouksessa 4.2. neuvonantaja Jyrki **Pulkkinen** (ulkoasiainministeriö) kertoi kansainvälisestä viestinnän kehitysohjelmasta (*International Programme for the Development of Communication, IPDC*), jonka hallitustenvälisen neuvoston jäsenenä Suomi toimi kauden 2009–2013 ja puheenjohtajana (**Pulkkinen**) kauden 2012–2013. IPDC on 30 vuotta sitten perustettu sananvapautta ja median moninaisuutta edistävä ohjelma. Ohjelmaa hallinnoivat bureau, jonka kahdeksan jäsentä valmistelee neuvoston istunnot (kokoukset kerran vuodessa), 39-jäsenmaan edustajasta koostuva neuvosto (kokoukset joka toinen vuosi) sekä Unescon sihteeristön sananvapaus-yksikkö. Ohjelma mm. tukee paikallisen median kehittämishankkeita, kehittää media-indikaattoreita (ml. sukupuolisensitiivisyys mediassa) ja toimii toimittajien turvallisuusasioiden parissa. Suomen tuki IPDC-ohjelmalle on 200 000 USD vuodessa.

Toimikunnan jäsen, asiamies Juha **Rekola** (Suomen Journalistiliitto) on edustanut Suomea IPDC:n neuvostossa. Kahdesti vuodessa kokoontuvassa neuvostossa tarkastellaan laajoja temaattisia mediakysymyksiä. Bureau kokoontuu kerran vuodessa ja valmistelee neuvoston kokoukset. Bureauun tärkeimpänä tehtävänä on päättää IPDC-ohjelman kautta tuettavista mediahankkeista. Suomen jäsenyys ja samalla myös puheenjohtajuus IPDC:n neuvostossa päättyi vuoden 2013 lopussa.

YK:n tietoyhteiskuntaprosessin (WSIS) korkean tason 10-vuotisseurantakonferenssi

Unesco, ITU, UNDP ja UNCTAD järjestivät YK:n tietoyhteiskuntaprosessin WSIS (*World Summit on the Information Society*) korkean tason 10-vuotisseurantakonferenssin 25.-27.2. Unescon päämajassa Pariisissa (*WSIS+10 Review meeting – Towards Knowledge Societies for Peace and Sustainable Development.*) Suomi (ulkoasianministeriö) tuki WSIS-seurantaa, ml. konferenssin järjestelyjä 150 000 eurolla. Suomesta konferenssiin osallistuivat lähetystöneuvos Mervi **Kultamaa** (ulkoasianministeriö) ja toimikunnan jäsen, asiamies Juha **Rekola** (Suomen Journalistiliitto).

Suomi tuki Unescon hanketta sananvapauden edistämiseksi Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idän maissa

Toimikunta puoltaa vahvasti Unescon sananvapaushankkeita. Suomi allekirjoitti 30.1. Unescon kanssa sopimuksen, jolla Suomi tukee (2,3 milj. euroa/ulkoasiainministeriö) Unescon hanketta sananvapauden edistämiseksi Pohjois-Afrikassa ja Lähi-idän maissa (Egypti, Libya, Marokko, Syyria, Tunisia ja Jemen) vuosina 2013–2016. Hankkeessa tuetaan kohdemaiden hallintoa mediakentän uudistamisessa, ml. lainsäädännön kehittäminen. Suomi painottaa hankkeessa erityisesti naisten roolia ja kansalaisten oikeutta tiedonsaantiin.

Tiedetoimittajien konferenssi järjestettiin Helsingissä

Helsingissä järjestettiin 24.-28.6. joka toinen vuosi pidettävä Tiedetoimittajien konferenssi (*World Conference of Science Journalists*) pääteemanaan *Critical Questioning in the Public Sphere*. Toimikunnan puheenjohtaja, professori Tapio **Markkanen** piti puheenvuoron avajaisissa.

”Speaking is Silver” sananvapausseminaari

Hanasaaren Suomalais-ruotsalaisessa kulttuurikeskus järjesti 2.-3.12. yhteistyössä mm. Suomen ja Ruotsin Unesco-toimikuntien, Anders Chydenius-säätiön ja Suomen Toimittajat ilman rajoja – yhdistyksen kanssa kansainvälisen ”Speaking is Silver” sananvapausseminaarin. Seminaarilla vietettiin tietämisen vapauden päivää (2.12.), jota Suomessa on vietetty vuodesta 2006 maailman ensimmäisen tiedon vapauden asetuksen muistoksi (hyväksyttiin Ruotsissa 2.12.1766), ja jonka syntyyn Anders Chydenius keskeisesti vaikutti. Unescosta seminaariin osallistui viestintäsektorin ohjelma-asiantuntija Tarja **Turtia**.

4. Hyödyllistä tietoa Unescosta

Suomen maksuosuus ja muu tuki Unescolle

Suomen jäsenmaksu Unescolle maksetaan opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista. Vuonna 2013 Suomen jäsenmaksuosuus oli noin 1,4 miljoonaa euroa.

Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön määrärahoista maksetaan Suomen sääntömääräiset maksut yleissopimusten rahastoihin: Unescon maailmanperinnön suojelusopimus, ns. diversiteettisopimus (kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemista ja edistämistä koskeva yleissopimus), aineettoman kulttuuriperinnön suojelusopimus (Suomi ratifioi sopimuksen keväällä 2013) sekä dopinginvastainen yleissopimus. Sopimusrahastoja tuettiin yhteensä noin 60 000 eurolla.

Suomen vapaaehtoinen, ns. Unescon sääntömääräisen budjetin ulkopuolinen tuki Unescolle suoritetaan pääasiassa ulkoasiainministeriön määrärahoista. Suomen vapaaehtoinen tuki Unescolle vuonna 2013 oli noin 1,2 miljoonaa euroa. Vuonna 2013 tuettiin Koulutus kaikille (*Education for All, EFA*) –prosessia *Capacity Building for EFA (CapEFA)* –ohjelman kautta 500 000 eurolla. Koulutus kaikille (EFA) –prosessin seurantaraportille (*EFA Global Monitoring Report*) myönnettiin 100 000 euroa, Unescon kansainväliselle koulutuksen suunnitteluinstituutille (*International Institute for*

Educational Planning, IIEP) 200 000 euroa, Unescon tilaintituutille (*UNESCO Institute of Statistics, UIS*) 200 000 euroa sekä kansainvälisen tiedonvälityksen kehitysohjelmalle (*International Programme for the Development of Communication, IPDC*) 200 000 euroa. Lisäksi erillinen hanketuki 150 000 euroa myönnettiin Maailman tietoyhteiskunta-huippukokousten (*Word Summit on the Information Society, WSIS*) arviointiin ja kokoukseen 25.–27.2.2013 Pariisissa (ns. WSIS+10), Unescon maailmanperintösopimuksen rahastolle 200 000 euroa ja Unescon nuorisofoorumin kuluihin 25 000 euroa (opetus- ja kulttuuriministeriö).

Suomen jäsenyydet Unescon elimissä

Suomi oli vuonna 2013 jäsenenä seuraavissa Unescon hallitustenvälisissä elimissä, komiteoissa ja hallituksissa:

- Kansainvälisen tiedonvälityksen kehitysohjelman neuvosto (*International Programme for the Development of Communication, IPDC*) 2010–2013
- Nuubia-komitea (*Executive Committee for the International Campaign for the Establishment of the Nubia Museum in Aswan and the National Museum of Egyptian Civilization in Cairo*) 2012–2013; professori Jaakko Frösén
- Kansainvälinen Bioetiikkakomitea (*International Bioethics Committee, IBC*) 2010–2013
- Elinikäisen oppimisen instituutin hallitus (*UNESCO Institute for Life Long Learning, UIL*) 2010–2013

Unescon pääjohtaja kutsui Eeva-Inkeri **Sireliuksen** toiseksi kaudeksi UIL:n hallitukseen. Näin ollen Suomi jatkaa UIL:n hallituksessa vielä kauden 2014–2017. Vuonna 2013 Suomi tuli myös valituksi Unescon maailmanperintökomiteaan, jossa Suomen jäsenyyskausi on 2014–2017.

Töihin tai harjoitteluun Unescoon

Unescon sihteeristöä johtaa pääjohtaja. Vuonna 2013 pääjohtajana toimi Irina Bokova, joka valittiin syksyn yleiskokouksessa pääjohtajaksi toiselle kaudelle. Vuonna 2013 Unescon sihteeristössä ja kentällä työskenteli 1962 henkilöä (tilanne 1.6.2013).

Unesco tarjoaa laajan valikoiman työmahdollisuuksia, joihin useimmiten valikoituu asiantuntijoita järjestön päätoimialoilta kulttuurin, koulutuksen, tieteiden ja viestinnän sektoreilta. Työmahdollisuuksia on kuitenkin myös hallinnon, rahoituksen, henkilöstöasioiden ja viestintäteknologian aloilla. Unescoon on mahdollista hakea palkattomaan harjoitteluun 1–4 kuukaudeksi. Harjoittelu on tarkoitettu ylempää korkeakoulututkintoa suorittaville opiskelijoille tai jatko-opiskelijoille, tutkijoille ja virkamiehille.

www.unesco.org/employment

Suomalaiset Unescossa

Vuonna 2013 Unescon sihteeristössä Pariisissa työskentelivät hallinnollisissa asioissa talousyksikössä Anssi **Yli-Hietanen** (*Treasurer*), sisäinen tarkastaja Mikko **Ruotsalainen** (*Investigator*), Katja Konkola kasvatusektorin henkilöstöyksikössä (*Chief Human Resources Officer*), avustava vakuutusvirkailija Riitta **Charvet** henkilöstön eläke- ja vakuutusyksikössä (*Assistant insurance officer*) sekä

neuvonantaja Eero **Porko** sopimukseen liittyvissä tehtävissä hallintosektorilla (*Financial Policy and Compliance Section*).

Viestintäsektorilla työskentelivät ohjelma-asiantuntija Tarja **Turtia** (*Programme Specialist, Section for Freedom of Expression*) sekä yksikön johtajan ja WSIS-tiimin avustaja Tiina **Greggilä-Jouini** (*Section for Universal Access and Preservation, Knowledge Societies Division*).

Koulutussektorilla työskentelivät Joanna **Härmä** (*research officer*) Koulutus kaikille –prosessin seurantaraportin EFA GMR:n laatimisesta vastaavassa tiimissä sekä Suvi **Mellavuo-Bonnet** avustavana ohjelma-asiantuntijana (*Section of Education for Peace and Human Rights*).

Kenttätöimistoista ja instituuteista Katja **Frostell** toimii (*Assistant Publication Officer*) Unescon tilastoinstituutissa Montrealissa (*UNESCO Institute for Statistics, UIS*).

Unescon Teheranin toimiston päällikön tehtävissä 15.1.2012 alkaen toiminut Tarja **Virtanen** jäi toimestaan eläkkeelle kesäkuussa 2013.

Apulaisasiantuntijoina toimivat Heidi **Kivekäs** päämajassa koulutussektorilla EFA-tiimissä (*EFA Global Partnerships Team*) Tuuli **Kurki** opettajankoulutuksesta vastaavassa yksikössä (*Section for Teacher Development and Education Policies, Education Sector*), sekä lokakuussa Unescon Maailmanperintökeskuksen Afrikka-yksikössä aloittanut Susanna **Kari**. Katie **Vanhalan** kausi apulaisasiantuntijana kestävää kehitystä edistävän koulutuksen alueella Unescon alueellisessa toimistossa Bangkokissa (*UNESCO Office in Bangkok and Regional Bureau for Education*) päättyi syyskuussa 2013.

Suomen rahoittamina (ulkoasiainministeriö) YK:n vapaaehtoisina toimivat valtiotieteiden maisteri Katariina **Sario** Unescon Tansanian-toimistossa (Dar Es Salaam), jossa hän toimii *Gender Specialist* -tehtävässä maaliskuuhun 2014 asti. Maatalous- ja metsätieteiden maisteri Aija **Taskinen** aloitti 17.12.2013 Unescon kenttätöimistössä Katmandussa Nepalissa, jossa hän työskentelee *Education for Sustainable Development Specialist* –tehtävässä.

Pysyvä edustusto

Suomen pysyvänä edustajana Unescossa toimi suurlähettiläs Antti **Kuosmanen** 31.8.2013 asti ja 1.9.2013 alkaen suurlähettiläs Okko-Pekka **Salmimies**. Edustustossa työskentelivät lisäksi ministerineuvos Anne **Huhtamäki** sekä assistentti Marja **Richard**. Vuoden 2013 aikana edustustossa harjoittelijoina työskentelivät Lotta **Kivekäs** 2.4.-30.6.2013 (Aalto-yliopisto), Rina **Kuusipalo** 1.6.-30.8.2013 (Harvardin yliopisto), Hanna **Kauppinen** 1.9.-30.11.2013 (Helsingin yliopisto) ja Riia **Rouhelo** 1.11.2013-31.1.2014 (Turun yliopisto) sekä Wiktoriina **Hurskainen** työelämävalmennettavana 31.12.2012 – 28.6.2013 ja projektiavustajana 16.10.-30.11.2013.

Liite: Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta 1262/2002

Annettu Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Valtioneuvoston asetus Suomen Unesco-toimikunnasta

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty opetusministeriön esittelystä, säädetään 11 päivänä kesäkuuta 1999 annetun perustuslain 119 §:n nojalla:

1 §

Suomen ja Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatusta-, tiede- ja kulttuurijärjestön, jäljempänä Unesco, välisten yhteyksien hoidossa avustaa opetusministeriötä Suomen Unesco-toimikunta, joka toimii Unescon Suomen puolesta 10 päivänä lokakuuta 1956 allekirjoitetun perussäännön mukaisena kansallisena neuvonantajana asiantuntijatoimikuntana ja yhteistoimintaelimenä.

2 §

Unesco-toimikunnan tulee antaa opetusministeriölle ja valtioneuvostolle lausuntoja ja tehdä aloitteita asioista, jotka koskevat:

- 1) toimenpiteitä, jotka aiheutuvat Unescon yleiskokousten ja hallintoelinten sekä Unescon järjestämien kansainvälisten kokousten ja neuvottelujen päätöksistä ja suosituksista Suomessa;
- 2) Unescon toimintaan liittyviä muita laajakantoisia ja periaatteellisia kysymyksiä;
- 3) Suomen edustusta Unescon yleiskokouksissa ja hallintoelimissä sekä sen järjestämissä kokouksissa ja neuvotteluissa;
- 4) muita Unescon toimialoja koskevia kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, jotka opetusministeriö määrää toimikunnan käsiteltäviksi; sekä
- 5) Unescon päämäärien ja toiminnan tunnetuksi tekemistä.

3 §

Unesco-toimikunnan tulee vuosittain tehdä ehdotus toimintasuunnitelmaksi ja antaa kertomus edellisen vuoden toiminnasta.

4 §

Valtioneuvosto kutsuu Unesco-toimikuntaan puheenjohtajan. Lisäksi valtioneuvosto kutsuu toimikuntaan enintään yksitoista muuta jäsentä, joiden tulee edustaa Unescon toiminnan eri aloja.

Toimikunta valitsee keskuudestaan varapuheenjohtajan.

Jäsenten lisäksi opetusministeriö kutsuu toimikuntaan, sitä ensin kuultuaan, tarvittavan määrän asiantuntijoita.

Opetusministeriön ja ulkoasiainministeriön edustajilla on oikeus olla toimikunnan kokouksissa läsnä ja heillä on niissä puhevalta.

5 §

Unesco-toimikunta kokoontuu kokouksen puheenjohtajan kutsusta ja on päätösvaltainen, kun kokouksen puheenjohtajan lisäksi viisi muuta jäsentä on saapuvilla. Äänestettäessä asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänen enemmistöllä. Äänen mennessä tasan ratkaisee kokouksen puheenjohtajan ääni.

6 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajan ja jäsenten toimiaika on neljä kalenterivuotta kerrallaan. Jos puheenjohtaja tai jäsen eroaa kesken toimikauden, kutsuu opetusministeriö hänen tilalleen uuden puheenjohtajan tai jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi.

7 §

Unesco-toimikunnan sihteeristötehtävistä vastaa opetusministeriö. Toimikunnan pääsihteerinä toimii opetusministeriön määräämä virkamies, joka hoitaa tehtävää virkatehtävänä.

8 §

Unesco-toimikunta voi asioiden valmistelua varten asettaa työvaliokunnan.

Toimikunta voi järjestäytyä tehtäviensä, Unescon ohjelmien ja toimialojen kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla jaostoihin tai työryhmiin, joiden puheenjohtajat toimikunta valitsee. Unesco-toimikunnalla on oikeus käyttää toimikuntaan kuulumattomia asiantuntijoita.

9 §

Unesco-toimikunnan puheenjohtajalle, jäsenille ja sihteereille sekä asiantuntijoille voidaan suorittaa kokouspalkkiota ja matkakustannusten korvausta opetusministeriön määräysten mukaan.

10 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

Tällä asetuksella kumotaan Suomen Unesco-toimikunnasta 11 päivänä maaliskuuta 1966 annettu asetus (163/1966) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Ennen asetuksen voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 19 päivänä joulukuuta 2002

Kulttuuriministeri Kaarina Dromberg Vanhempi hallitussihteeri Fredrik Forsberg

YHTEYSTIEDOT

Suomen Unesco-toimikunta

Opetus- ja kulttuuriministeriö
Kansainvälisten asiain sihteeristö
PL 29, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. 0295 3 30004
Sähköposti: unesco@minedu.fi
www.minedu.fi

Suomen pysyvä edustusto UNESCO:ssa

Délégation permanente de Finlande auprès de l'UNESCO
1, rue Miollis
75015 Paris, France
Puh. +33-1-4568 3433
Sähköposti: sanomat.une@formin.fi
www.finlandunesco.org

UNESCO

7, place de Fontenoy
75352 Paris, France
Puh. +33-1-45 68 10 00
www.unesco.org

Suomen UNESCO-toimikunta
Finlands UNESCO-kommission
Finnish National Commission for UNESCO